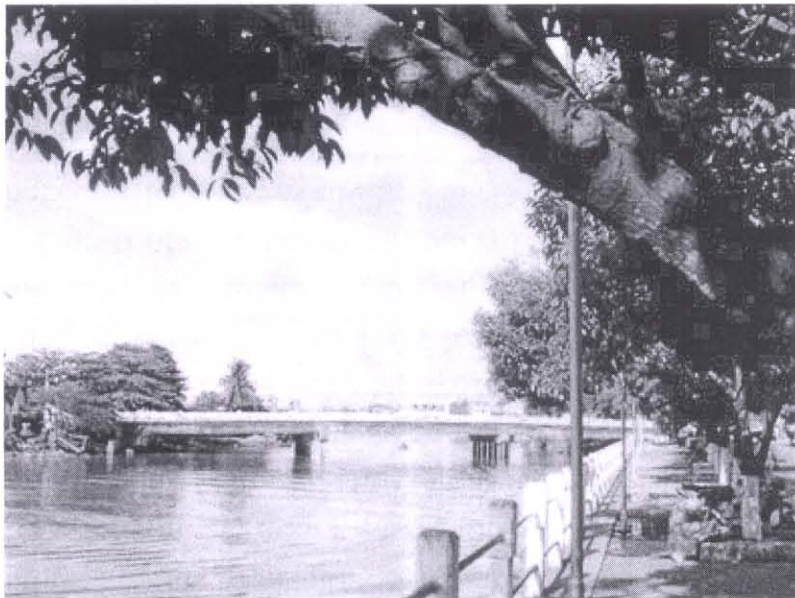

Rạch Cái Khế và những cây cầu

Chủ nhật, 1/10/2006, 07:20 GMT+7

Cần Thơ có rất nhiều sông rạch đan xen, nhưng duy nhất chỉ có rạch Cái Khế gắn bó đặc biệt với thành phố đồng bằng này, vì xẻ thẳng vào nội ô và sở hữu tới bốn chiếc cầu. Kể theo thứ tự từ ngoài vào là cầu Cái Khế trên trục đường Nguyễn Trãi, cầu Xô Viết Nghệ Tĩnh nối con đường cùng tên qua đường Đinh Tiên Hoàng, cầu Nhị Kiều trên tuyến Hùng Vương- Trần Hưng Đạo và cầu Rạch Ngõng trên tuyến Mậu Thân. Trong đó cầu Cái Khế nằm ở vàm sông, là có nhiều kỷ niệm với tôi hơn cả.

Cầu Xô Viết Nghệ Tĩnh bắc ngang rạch Cái Khế vừa mới đưa vào sử dụng. Ảnh: T.H

Khoảng nửa thế kỷ trước lúc tôi mới là dân "nhập cư" vào Cần Thơ, con rạch Khai Luông còn chưa bị lấp, nên ghe xuồng phía thượng nguồn sông Hậu từ vàm Bình Thủy có thể tránh gió xuống thẳng vàm sông Cần Thơ, nhờ có cồn Khương che chắn bên ngoài. Vàm Cái Khế hồi ấy nằm trên thủy lộ này, qua khỏi cầu Sáu Thanh, nửa chợ nửa quê, còn rất nhiều nét quyến rũ.

Từ ngoài sông lớn nhìn vào vàm Cái Khế thật đẹp. Phía tả ngạn sừng sững một ngôi biệt thự kiểu Pháp bề thế, có sân vườn bao quanh xanh um. Phía hữu ngạn tọa lạc một ngôi đình rêu phong uy nghi là đình Thới Bình và một khu chợ cùng tên, nho nhỏ hiền hòa nhưng dưới bên xuồng ghe san sát. Đình thần Thới Bình hồi đó qui mô không kém đình Bình Thủy, do chưa bị lấn chiếm như bây giờ. Cầu Cái Khế nằm sâu trong vàm một chút, gồm hai cây cầu sắt lót gỗ song song nhau, cạnh đình Thới Bình và ngôi biệt thự. Hồi ấy cầu Nhị Kiều và cầu Xô Viết Nghệ Tĩnh chưa có và từ cầu Cái Khế vô tuốt cầu Rạch Ngõng trong ngọn chỉ có một con lộ Cổng Quỳnh (đường Hoàng Văn Thụ và Huỳnh Thúc Kháng bây giờ) quanh co, trải đá lờm chờm chứ chưa tráng nhựa, ban đêm dọc theo những cột điện chỉ có những bóng đèn tròn có chụp, ngọn tỏ ngọn lu vàng quạch. Đối diện với lộ đá, phía bên kia còn là một mang xanh gồm nhiều khu vườn cây trái nối tiếp nhau với những ngôi nhà lá lưa thưa, ban đêm còn leo lét ánh đèn dầu.

Do bến xe Cần Thơ còn tọa lạc ở đường Saintenoy (Ngô Quyền ngày nay) tận trong nội ô nên xe đồ tứ xứ từ Sài Gòn, Mỹ Tho hoặc Long Xuyên, Rạch Giá đều phải theo cầu Cái Khế vào thị xã rồi mới đi Sóc Trăng, Cà Mau. Đường Nguyễn Trãi và cầu đôi Cái Khế bây giờ là con đường huyết mạch, cửa ngõ vào thị xã Cần Thơ, một tuyến giao thông đặc biệt nhộn nhịp.

Con rạch Cái Khế khi ấy thanh sạch và nhiều tôm cá. Hai bên bờ rạch chiều chiều người ta

xuống tắm giặt, gánh nước sông đem về nhà xài. Hằng ngày luồng thủy triều từ sông Hậu theo rạch Cái Khế đổ vào ứ tràn các rạch nhỏ như Xáng Thôi, Mít Nài phía bên lộ và rạch Sơn, rạch Sao bên kia, trước khi chảy vào trong ngọn. Nước lớn dâng lên để mé bờ tha hồ cho bọn trẻ chúng tôi tắm sông còn nhiều người lớn lo bơi xuồng dọc mé vãi chài.

Vào đầu thập niên 1960, thị xã Cần Thơ xây dựng một tuyến đường mới từ bến phà vào Cái Răng và một loạt những con đường mới mà ngày nay mang tên Hùng Vương, Trần Hưng Đạo, Lý Tự Trọng được hình thành. Cầu Nhị Kiều được khánh thành và nâng cấp nhiều lần để đảm đương vai trò của cầu Cái Khế trước kia, vì nằm trên quốc lộ.

Sau 1975, với đà nâng cấp thị xã Cần Thơ lên thành phố Cần Thơ trực thuộc Trung ương, con rạch Cái Khế được đầu tư khá nhiều công trình qui mô, tiêu biểu như công viên bờ sông Hoàng Văn Thụ và cầu Xô Viết Nghệ Tĩnh. Giờ đây mỗi tối có dịp đứng trên những cây cầu, ta cảm thấy dòng sông Cái Khế như lung linh hơn nhờ dãy đèn chùm đủ màu trên công viên đang rắc hoa trên mặt sóng. Dòng sông Cái Khế bây giờ đẹp và hiện đại hơn xưa nhiều lắm, chỉ tiếc rằng mức độ ô nhiễm cũng tăng lên quá nhiều. Nhìn con rạch nước rờn bốc mùi và lều bều những bọc nilông rác rưởi, tôi lại cứ tiếc hoài con rạch ngày xưa.

PHƯƠNG HUY